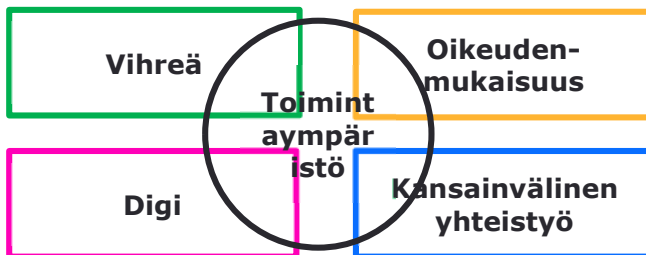

Teknologiateollisuus ry:n Kestävä verotus -linjaukset

Päivitetty kesäkuu 2022

Mitä on kestävä verotus?

Kestävän kehityksen katsotaan yleensä koostuvan kolmesta pilarista: ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen. Vaikka kestävyys on paljon laajempi käsite kuin kestävä verotus, nämä pilarit tukevat myös tämän määrittelyä. Kestävän verotuksen tulee olla digivihreää, vastuullista ja reilua, nojata globaaliin yhteistyöhön ja tavoitella kilpailukykyistä toimintaympäristöä, jossa vähähiilisyteen pyrkivä liiketoiminta kukoistaa.

Kun ajatellaan, millainen tulevaisuuden verotusjärjestelmän tulisi olla, on myös ymmärrettävä, että verotus on työkalu, ei tavoite. Meidän on tiedettävä tavoite, jota yritämme saavuttaa, ennen kuin päätämme, mitä verotusvälineitä käytämme. Jos tavoitteena on lisätä vähähiilisyttä tukevia T&K-investointeja, voidaan lisätä T&K-verokannustimia. Henkilökohtaisen tuloverotuksen alentaminen helpottaa oikeiden osajien palkkaamista. Päästöjen vähentämiseksi käytetään vähähiilisyteen ohjaavaa verotusta.

Ilmastokriisin hinnan on arvioitu olevan ennennäkemättömän suuri. Morgan Stanley arvioi, että 2016–2018 välillä ilmastokriisin aiheuttamat tuhot maksoivat maailmanlaajuisesti 650 miljardia dollaria¹. Swiss Re raportoi, että ilmastomuutoksen kumulatiivisten vaikutusten voidaan arvioida vähentävän maailmantalouden tuotantoa jopa 14 % vuoteen 2050 mennessä, verrattuna kasvuun ilman ilmastomuutosta.² Deloitteen tuoreen raportin mukaan hallitsematon ilmastomuutos maksaa maailmantaloudelle yli 170 biljoonaa euroa seuraavan 50 vuoden aikana.³ Nämä luvut näyttävät, miten suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmastokriisillä jo on, ja miten tilanne vain pahenee, ellemmme saavuta ilmastotavoitteita.

¹ Black, Richard. (2022) Energy and Climate Intelligence Unit <https://eciu.net/analysis/briefings/climate-impacts/climate-economics-costs-and-benefits>

² <https://www.nytimes.com/2021/04/22/climate/climate-change-economy.html>

³ https://www2.deloitte.com/fi/fi/pages/risk/articles/global-turning-point-hallitsematon-ilmastonmuutos.html?id=fi:2sm:3tw:4FiRiskAdvisory,FiSustainability::6risk:20220707060000:FiBrandAwareness:7216247326:5&utm_source=tw&utm_campaign=FiRiskAdvisory,FiSustainability&utm_content=risk&utm_medium=social&linkId=172138464

Teknologiateollisuus on sitoutunut Suomen hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteeseen. Teknologia-alan yritykset ovat sitoutuneet investoimaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen miljardeja euroja ja tarjoamaan samalla Suomelle lupaavaa vientipotentiaalia kymmenien miljardien arvosta.

Teknologia-alan yritykset pystyvät vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä erittäin merkittävästi.⁴ Suomalainen teknologiateollisuus on vuosikymmeniä panostanut tuotteiden ja tuotannon ympäristövaikutusten pienentämiseen, tehden Suomesta maailman edelläkävijän vähäpäästöisen teknologian käytössä.⁵ Teknologiateollisuus tarjoaa muille toimialoille vähähiilisiä ratkaisuja, joilla on Suomelle lupaavaa vientipotentiaalia kymmenien miljardien arvosta. Teknologiateollisuuden vähähiilitiekartta valmistui 9.6.2020.⁶ Teollisuuden vähähiilitiekartoissa on tunnistettu yli 10 MtCO₂-e/v. päästövähennyspotentiaali vuoteen 2035 mennessä ja teollisuudelta odotetaan 6–8 MtCO₂-e/v. päästövähennyksiä. Toimialakohtaiset vähähiilitiekartat päivitetään viimeistään vuoden 2023 aikana.

Suomalaisen teknologiateollisuuden vahvuus on sen suuri kädenjälki: teknologiayritysten tarjoamat tuotteet ja palvelut mahdollistavat päästöjen merkittävän vähentämisen toimialan asiakkaiden toiminnassa. Suomalaisyrityksillä on maailmanluokan osaamista vähäpäästöisessä teknologiassa. Verotuksen rahavirta on aina kaksisuuntainen: toisaalta miten ja mistä verorahat kerätään, mutta on myös olennaista, mihin verorahat käytetään. Teknologiateollisuuden vähähiilisiin ratkaisuihin investoimalla muilla aloilla on suuri päästöjen vähennyspotentiaali. Vihreällä elvytyksellä voidaan saada valtava vientipotentiaali, työpaikkoja ja hyvinvointia Suomeen. Ilmastotavoitteiden ja suuren vientipotentiaalın toteutumiseksi tarvitaan mm. vakaa toimintaympäristö, älykäs energiajärjestelmä ja riittävästi päästötöntä, hinnaltaan kilpailukykyistä sähköä, sekä aktiivista TKI-toimintaa vauhdittamaan vähähiiliteknologioiden kehittämistä. Kansainvälisestä kustannuskilpailukyvyistä on huolehdittava, jotta tuotanto ei siirry Suomesta maihin, joissa tuotannon hiilijalanjälki on suurempi. Kokonaisuutta tulee tarkastella laajasti. Kestävä verotus rakentuu vihreistä tavoitteista, digitalisaatiosta, vastuullisuudesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä.

Tiivistelmä kestävän verotuksen hallitusohjelmaviesteistämme

Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi on kuluvalle hallituskaudella toteutettu kestävän kehityksen verouudistusta, sisältäen energiaverotuksen uudistuksen, liikenteen verotuksen uudistuksen, kiertotalouden edistämisen sekä päästöihin perustuvan kulutusverotuksen selvittämisen. Kestävä verouudistus tulee toteuttaa hallitusti siten, että kokonaisuus vauhdittaa ilmastotavoitteiden saavuttamista, yritysten uudistumista ja koko suomalaisen yhteiskunnan muutosta kestävän hyvinvoinnin edelläkävijäksi, kuitenkin huomioiden yritysten kansainvälisen kilpailukyvyyn. Suomen tulee olla aktiivinen toimija ja vaikuttaja myös EU-tason verouudistuksissa.

- Teknologiateollisuus tukee kestävää, kokonaistarkasteluun perustuvaa muutosta verotukseen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

⁴ Esimerkiksi teräsyhtiö SSAB:n vetypelkistykseen perustuva terästedashanke onnistuessaan vähentäisi 7 % koko Suomen hiilidioksidipäästöistä, ollen malliesimerkki teknologiateollisuuden kädenjälkivaikutuksesta.

<https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/jatti-investointi-vahentaa-7-prosenttia-suomen-hiilidioksidipaastoista> SSAB:n vetypelkistyshankkeen kädenjälki olisi iso, koska sen valmistamaa fossiilivapaata terästä käytettäisiin muilla toimialoilla ja yhtiö voi myydä teknologiaansa globaalisti. Suomalaisen teknologiateollisuuden tuotteiden vahvuuksiin ovat aina kuuluneet korkea laatu sekä energia- ja materiaalihakkuus, mikä on tuonut asiakkaille pienten päästöjen ohella säästöä käyttökuluissa.

⁵ https://teknologiateollisuus.fi/sites/default/files/file_attachments/vientiteollisuuden_ymparistoindikaattorit_loppuraportti_18.1.2019.pdf

⁶ <https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/kestava-kehitys/teknologiateollisuuden-vahahiilitiekartta-ratkaisuja-ilmastohaasteeseen>

- Kestävää verotusta koskevaa lainsäädäntöä tulee valmistella ensisijaisesti ympäristönäkökulmasta, ei verotulojen maksimoimiseksi.
- Vähähiilisiin teknologioihin ja ratkaisuihin sekä kiertotalouteen tulee kannustaa ottamalla käyttöön laaja ja pysyvä T&K-verokannustin.
- Uusia pistemäisiä veroja tulee välttää. Verotuksesta aiheutuvat hallinnolliset kulut yrityksille ja veroviranomaisille eivät saa olla kohtuuttomia suhteessa veroista saatavaan verokertymään.
- Verotuksen oikea ja kohtuullinen kohdistuminen tulee huomioida. Verotuksella ei tule merkittävästi heikentää yksittäisen alan toimintaedellytyksiä, vaan verotuksen muutokset edellyttävät kokonaistarkastelua.
- Yritystukien painopistettä tulee siirtää tuotekehitystä ja päästöttömiä ratkaisuja tukevaan suuntaan.
- Energiaverotuksen tulee olla synkronoitu päästökauppajärjestelmän kanssa siten, ettei päästökaupan piirissä olevilta hyödykkeiltä peritä hiilidioksidiveroa. Säilytetään kansallinen liikkumavara energiaverotuksessa. (ETD)
- Vedyn verotuksessa tulee noudattaa muun energiaverotuksen peruseriaatteita. Vedyn tuotannossa käytettäviä polttoaineita tai sähköä ei pidä verottaa.
- Globaali veromalli on aina ensisijainen tavoite esimerkiksi yritys- ja ympäristöverotuksessa. Käyttöön ei tule ottaa eurooppalaisia tai kansallisia, globaalista merkittävästi poikkeavia verotusmalleja, jotka aiheuttavat veroriitoja, kaksinkertaista verotusta ja jännitteitä kauppapolitiikkaan.
- Mikäli Suomen budjettiin ohjautuu EU-verotuksen muutosten vuoksi vähemmän verotuloja, veropohjan kutistumista ei saa kompensoida Suomessa yritys- ja yrittäjyyden verotuksen korotuksilla. Tällaisia muutoksia ovat esimerkiksi:
 - EU:lle ehdotetaan uusia verotuloja ("uudet omat varat" -ehdotus). Esimerkiksi 25 % päästökaupan, 75 % hiilirajamekanismin tuloista ehdotetaan ohjattavaksi suoraan EU:n budjettiin.
 - EU:ssa ehdotetaan määräenemmistö päätöksentekoon siirtymistä veroasioissa, jolloin Suomen vaikuttamismahdollisuudet verotukseen pienenisivät. Määräenemmistö päätöksentekoon EU:ssa veroasioissa ei tule siirtyä.
- Suomen tulee vaikuttaa EU-valmisteluun verotuksen digitalisoinnista (mm. VAT for Digital Age) jotta veroraportointi ja verotusmenettely Euroopassa on mahdollisimman hallinnollisesti kevyttä ja yhdenmukaista. Digitalisaatiolla on myös positiivisia ympäristövaikutuksia.
- Venäjän helmikuussa alkanut hyökkäyssota Ukrainaan tulee vaikuttamaan merkittävästi siihen, että Suomen tulee pyrkiä nopeasti kasvattamaan energiaomavaraisuuttaan ja irtautumaan niin sähkön kuin muidenkin energiatuotteiden tuonnista Venäjältä.

Energiaverotuksella voidaan vauhdittaa siirtymistä vähähiilisiin ratkaisuihin

Energiaverotus vaikuttaa suoraan energian hintaan, joten se määrittää osaltaan myös suomalaisen teollisuuden kansainvälistä kilpailukykyä. Esimerkki laajavaikutteisesta hiilineutraaliutta edistävästä ja suomalaisen teollisuuden kilpailukykyä turvaavasta muutoksesta on Marinin hallituksen päätös alentaa teollisuuden sähkövero EU:n sallimalle minimitasolle samalla kun luovutaan hallitusti energiaintensiivisen teollisuuden energiaveron palautuksesta siirtymääjän puitteissa. Erityisen tärkeää oli laajentaa minimiverokanta koskemaan kaikkea teollisuutta, pk-sektori mukaan lukien.

Energiaverotuksen muutosten tulisi kattaa koko teollisuuden arvoketju kaivosteollisuus mukaan lukien. Kaivokset tuottavat vähähiiliratkaisuiden tärkeitä raaka-aineita, muun muassa liikenteen

sähköistämiseen tarvittavien akkujen kriittisiä materiaaleja. Nämä muutokset toimivat kannusteina teollisuuden sähköistymiselle ja päästöttömien energialähteiden käytölle, mikä tukee ilmastotavoitteen saavuttamista.

Eurooppalaisen päästökauppajärjestelmän aiheuttaman sähkön hinnan nousun kompensatio on hiilivuodon välttämiseksi säilytettävä, kunnes globaali hiilen (lattia)hinta on otettu käyttöön. Jos päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatio poistetaan, sähköintensiivisen teollisuuden tuotantokustannukset nousevat merkittävästi. Päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatio eli sähköistämistuki turvaa sähkön hinnan kilpailukykyä ja siten edistää teollisuuden sähköistymistä.

Energiaverodirektiivi

Myös energiaverodirektiivi tulee päivittää EU:n uudistetun energia- ja ilmastopolitiikan mukaisesti. Kilpailukykyisesti hinnoiteltu ja saatavuudeltaan turvattu sähkö on ehdoton edellytys vähähiilitavoitteiden saavuttamiseksi. Siksi Suomen tulee kuitenkin pitää huolta siitä, etteivät energiaverodirektiivin muutokset heikennä Suomen ja suomalaisyritysten kilpailukykyä.

- Energiaverotuksen uudistaminen niin, että kestävä polttoaineet ja sähkö ovat alemman verotuksen piirissä, on kannatettavaa.
- Teknologiateollisuus kannattaa sitä, että vety ja siitä jalostetut power-to-x -polttoaineet lisätään energiaverodirektiivin energiatuotteiden listaukseen.
- Ydinvoimalla tuotettu sähkö pitää rinnastaa verotuksellisesti muihin vähähiilisillä tavoilla tuotettuun sähkөөn (vesi- ja tuulivoima sekä bio- ja aurinkoenergia).
- Kannatamme siirtymistä määräverotuksesta energiasisältöverotukseen.
- Suomessa käytössä olevat kaksi sähköveroluokkaa tulee säilyttää.
- Suomessa tulee ottaa käyttöön ammattiliikenteessä muita alempi dieselöljyn verokanta.
- Verotuksen yksinkertaistaminen on tärkeää yrityksille. Ajatuksena energiatuotteiden luokittelu verotusta varten ympäristövaikutusten perusteella kuulostaa kannatettavalta. Tämä tulisi kuitenkin valmistella huolella, jotta ei tosiasiallisesti aiheuteta verotuksen monimutkaistumista ja Suomen verojärjestelmän romuttamista näennäisen yksinkertaistumisen nimissä.

Vedyn verotus

Vedyn verotuksessa tulee noudattaa muun energiaverotuksen peruseriaatteita. Vedyn tuotannossa käytettäviä polttoaineita tai sähköä ei pidä verottaa. Vety on sähkön tapaan energian kantaja, ei energialähde. Vedyn valmistuksessa on noudatettava samaa periaatetta kuin sähköntuotannossa, jonka polttoaineet ovat verottomia. Vero maksetaan vasta energiaa tai polttoainetta käytettäessä. Samoin, kun sivutuotevetyä käytetään lämmön tuotantoon tai liikennepolttoaineena, siitä maksetaan käytettäessä vero. Veron suuruus määräytyy käyttötarkoituksen mukaan: teollisuuden raaka-aineeksi käytettävät polttoaineet ovat verottomia, energiakäytössä ja liikennepolttoaineena maksetaan aina energiasisältövero käyttötarkoituksen mukaan ja hiilidioksidivero, jossa otetaan huomioon koko polttoaineen tuotantoketjun aikana syntyneet hiilidioksidipäästöt. Raaka-aineena käytetyn vedyn, vedystä valmistettujen teollisuuskemikaalien sekä sivutuotteena syntyvän vedyn hyötykäytön (esim. sähkön tuotanto) on oltava verotonta.

Kiertotalouden ja vähähiilisyden investointien edistäminen verokannustein

Teknologiateollisuus ajaa kilpailukykyä tukevan, vakaan ja pitkällä aikavälillä ennustettavan toimintaympäristön tarjoamista teollisuudelle, jotta investoinnit vähähiilisiin ratkaisuihin

vauhdittuisivat. Ilman investointeja energiatehokkuuteen, uusiutuviin energialähteisiin ja vähähiiliteknologioihin Suomen hiilineutraalisuustavoite jää saavuttamatta. Yritystukien osalta pitäisi panostaa uutta luovaan tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä pilotti- ja demonstraatiohankkeisiin. Myös uusiin markkinoihin tähtääviin vientiverkostoihin on perusteltua panostaa julkisia varoja. Kaupallisesti kypsiä teknologioita ei pidä tukea ja markkinaehtoisesti jo toimiville teknologioille kohdistetuista tuotannollisista tuista luopuminen oli oikea linjaus. Tarpeettomiksi käyneitä tukia olivat esimerkiksi uusien maatuulivoimaloiden ja metsähakevoimaloiden tuotantotuet.

T&K-verokannustin

Yrityksiä tulee kannustaa vauhdittamaan vähähiili- ja kiertotalousratkaisujen kehittämistä ottamalla käyttöön laaja ja pysyvä T&K-verokannustin. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan mukaan T&K-verokannustimet voivat lisätä merkittävästi yksityisiä T&K-panostuksia ja patentointia. Parlamentaarinen TKI-työryhmä asettui joulukuun 2021 loppuraportissaan kannattamaan pysyvän ja laajan T&K-verokannustimen käyttöönottamista Suomessa. Kevään 2022 kehysriihessä lyötiin lukkoon, että laajempi T&K-verokannustin valmistellaan ja otetaan käyttöön vuoden 2023 alusta.

- T&K-verokannustimen tulee olla pysyvä, selkeä, ennustettava ja hallinnollisesti kevyt. Kannustin on toimiala- ja teknologianeutraali, ja neutraali myös yrityksen koon suhteen.
- Kannustin on hyväksytyn kulupohjan osalta laajapohjainen, ja kattaa seuraavat kulut:
 1. Yrityksen omasta T&K-toiminnasta aiheutuneet palkka- ja sivukulut.
 2. Alihankintana ostettujen T&K-palvelujen kulut, ilman rajausta tutkimusorganisaatioihin. T&K-verovähennyksen saa tällöin tehdä palvelun ostanut yhtiö.
- T&K-toiminnaksi katsotaan EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen määritelmän mukainen tutkimus- ja kehitystoiminta.
- Verokannustin kasvattaa tappiollisella yrityksellä verotuksessa vähennyskelpoista tappiota. Tappio voidaan vähentää tulevasta voitoista pääsääntöisesti kymmenen vuoden ajan.
- Verotettavasta tulosta tehtävän lisävähennyksen määrä on 100 % vähennyksen piirissä olevista T&K-kuluista. Tällöin osakeyhtiön verotuksessa kannustimen verohyöty olisi 20 % kannustimen piirissä olevista kuluista.
- Kannustimen tulee kohdistua yrityksen koko T&K-toimintaan, ei vain T&K-toiminnan lisäykseen ("inkrementaalinen"). Kaikki T&K-toiminta on kannatettavaa. Investoinnit digivihreään uudistamiseen ovat hyvinvoinnin ja yhteiskunnan sekä koko maailman kannalta elintärkeitä, vaikka T&K-investoinnit eivät kasvaisi joka vuosi.
- Verokannustimessa ei ole hankevaatimusta tai projektisuunnitelmavaatimusta. Malli kattaa lain voimaantulon jälkeen aiheutuneet vähennyksen kattamat kulut, riippumatta siitä, onko ko. tutkimus- tai kehitystyö alkanut ennen vai jälkeen lain voimaantulon.
- Suora T&K-rahoitus on yrityksille erittäin tärkeää, eikä verovähennysinstrumentti ole ristiriidassa Business Finlandin ja ELY-keskusten tuki-instrumenttien kanssa. Siten, jos yritys saa suoraa julkista T&K-tukea, tuen määrä leikkaa T&K-verokannustimen piirissä olevaa kulupohjaa. Toisaalta verokannustin on lisätyökalu, eikä sillä saa korvata suoria tukia.

Investoinnit T&K-henkilöstöön

- TKI-toimintaa tukevaa veropolitiikkaa ovat myös investoinnit henkilöstöön ja tuotannolliseen toimintaan. Tarvitsemme lisää osajia tukemaan digivihreää siirtymää. Ansiotuloverotuksen pitkäaikaiseksi tavoitteeksi otetaan keventäminen kaikissa tuloluokissa, keskituloisen ansiotuloverotus alennetaan pohjoismaiselle tasolle, julkisen talouden kantokyvyn puitteissa. Kansainvälisten osaajien houkuttelua Suomeen tulee edistää myös verokeinoin. Tulisi selvittää, voitaisiinko esimerkiksi investointeja henkilökunnan vähähiilisyttä tukevaan osaamiseen tukea laajemmin verotuksella.

Investoinnit vähähiiliseen tuotantoon

- Vuoteen 2025 voimassa oleva koneiden ja laitteiden korotettujen poistojen malli tukee investointeja tuotantoon ja edistää osaltaan TKI-toiminnan säilymistä Suomessa. Hyvä toimintaympäristö ja aineellisten tuotantoinvestointien tukeminen tukee vähähiilisen tuotannon pitämistä Suomessa. Tämä osaltaan vähentää hiilivuodon riskiä (globaalit päästöt kasvaisivat tuotannon siirtyessä maahan, jossa tuotanto on luontoa rasittavampaa). Nopeutettujen poistojen malli tulee laajentaa pysyväksi vapaaksi poisto-oikeudeksi, koskien myös käytettynä hankitut koneet ja laitteet. Laajennus on perusteltua myös kiertotalouden kannalta.

Liikenteen päästöperusteinen verotus

Liikenteen verojen ja hinnoittelun päästöperusteisuuden vahvistaminen nopeuttaa liikenteen käyttövoimamurrosta edistäen ilmastotavoitteiden saavuttamista. Liikenteen verotuksessa ja hinnoittelussa käyttövoimamurrosta tulee edistää ensisijaisesti kannustavasti, jotta siirtyminen fossiilittomaan liikenteeseen tapahtuu hallitusti kestävän kehityksen periaatteita noudattaen.

Tieliikenteen fossiilittomuuskehitys etenee henkilöautoliikenteen vahvan sähköistämisen ansiosta. Raskaan liikenteen päästöjen vähentäminen perustuu jakeluvaihtoehtoihin ja vahvistuu käyttövoimamurroksen myötä päästöttömien käyttövoimien kaupallistumisen tahdissa.

Päästöttömien autojen autoverottomuus sekä vähä- ja nollapäästöisten työsuhteautojen verotusarvojen alennukset nopeuttavat henkilöautokannan päästöttömyyskehitystä. Hankintakynnystä madaltavien verokannusteiden jatkuvuuden varmistaminen sekä käyttövoimaveron poisto täyssähköautoilta vahvistavat suotuisaa kehitystä ja autokannan uusiutumista.

Liikenteen verotusta uudistettaessa tulee huomioida ammattiliikenteen ja logistiikan kilpailukyvyn säilyminen sekä kannustaminen päästöttömiin ja energiatehokkaisiin ratkaisuihin. Suomen kannalta on erittäin tärkeää saada aikaiseksi pysyvä muutos raskaamman liikenteen energiatehokkuuteen ja samalla turvata teollisuudelle tärkeän kuljetusalan toimintaedellytykset.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että verotuksen kannustavuutta siirtyä päästöttömiin ajoneuvoihin vahvistetaan määräaikaisesti muilla hankintakynnyistä alentavilla toimenpiteillä.

Raskaan liikenteen hankintatuki alentaa hankintakynnystä, mutta vaatii rinnalleen toimia, joilla logistiikkaketjut saadaan sähköistymään kokonaisuutena. Tarvitaan järeäksi mitoitettu raskaan liikenteen sähköistyspaketti, joka kokoo ajoneuvohankinnat, latausinfra ja

logistiikkaliiketoiminnot kilpailukyiseksi kokonaisuudeksi ja siirtää kerralla merkittävän määrän kuljetuksia sähköisiksi.

Raskaamman liikenteen sähköistyminen on lähivuosien tehokkain keino lisätä logistiikkaketjujen energiatehokkuutta ja samalla siirtymää pois fossiilisista polttoaineista. Tulevaisuudessa vedyllä on sähkön rinnalla oma roolinsa kaikkein raskaamman liikenteen käyttövoimamurroksessa. Fossiilittomaan energiaan perustuvien sähköpolttoaineiden rooli voi biopolttoaineiden rinnalla kasvaa merkittäväksi autokannan uusiutumisen ajoittuessa varsin pitkälle aikavälille. Päästöttömän energian huomioiminen liikenteen verotuksessa edistää liikenteen päästövähennystavoitteiden edellyttämää käyttövoimamurrosta.

Liikkumispalveluiden käyttöön liittyvät verokannusteet edistävät vähäpäästöistä liikkumista ja päästöttömyyskehitystä.

Jätevero

Teknologiateollisuus kannattaa jäteverotuksen kehittämistä kiertotalouden edistämiseksi ja kaatopaikalle loppusijoitettavien jätteiden vähentämiseksi. Jäteveron tulee aidosti edistää hyötykäyttöä ja siinä tarkoituksessa se voi olla toimiva työkalu. Tuemme mahdollista Euroopan laajuista jäteverodirektiiviin pohjautuvaa end-of-waste kriteeristöjen laajentamista, joka mahdollistaisi teollisen jätteen hyötykäytön ja markkinan luomisen. Tämä edistäisi kiertotaloutta.

Sen sijaan teollisuuden omat kaatopaikat tulee jättää jäteveron ulkopuolelle. On huomioitava, että yrityksillä on kattavat ympäristöluvan mukaiset vastuut omalla kustannuksellaan vastata kaatopaikoilleen sijoitettavien jätteiden käsittelystä. Nämä jätteet ovat usein koostumukseltaan sellaisessa kemiallisessa ja fysikaalisessa muodossa, että niiden hyödyntäminen kiertotaloudessa on teknisesti erittäin haastavaa. Tärkeintä on tämän jätteen vähentäminen ja turvallinen käsittely. Tällöin jäteverolla ei olisi lain tarkoitusta tukevaa ohjausvaikutusta. Lopputulemana olisi ylimääräinen lisäkulu yrityksille, ilman kiertotaloutta edistävää vaikutusta.

Kestävä verotus rakentuu paitsi vihreistä tavoitteista, myös vastuullisuudesta, digitalisaatiosta ja kansainvälisestä yhteistyöstä

Vihreät tavoitteet

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tarvitaan verojärjestelmän kokonaistarkastelua. Kestävän verotuksen tavoitteena on vahvistaa kestävää kehitystä ja ilmastonmuutoksen hillintää verotuksella, sekä ohjata kestävämpiin valintoihin tuotannossa ja kulutuksessa.⁷

Verotuksen tehtävä on toisaalta kerätä varoja hyvinvointiyhteiskunnan rahoittamiseksi ja toisaalta ohjata käyttäytymistä. Verotuskeinoja harkittaessa tulee arvioida miten nämä tavoitteet toteutuvat. Kestävää verotusta koskevaa lainsäädäntöä tulee valmistella ensisijaisesti ympäristönäkökulmasta, ei verotulojen maksimoimiseksi. Kun hiilidioksidipäästöt Suomessa vähentyvät, myös päästöihin perustuvan veron tuotto luonnollisesti pienenee. Verotuksen oikea ja kohtuullinen kohdistaminen on tärkeää. Verotuksella ei tule merkittävästi heikentää yksittäisen toimialan toimintaedellytyksiä, vaan verotuksen muutokset edellyttävät kokonaistarkastelua. Yritykset ja muut sidosryhmät tulee ottaa mukaan kestävä verotuksen valmisteluun.

⁷ <https://teknologiateollisuus.fi/fi/vaikutamme/talous-ja-verotus/kestava-verotus-monen-tekijan-summa>
<https://teknologiateollisuus.fi/en/focus/economy-and-taxation/sustainable-taxation-green-digital-and-fair-0>

Uusia pistemäisiä veroja tulee välttää. Verotuksesta aiheutuvat hallinnolliset kulut yrityksille ja veroviranomaisille eivät saa olla kohtuuttomia suhteessa veroista saatavaan verokertymään. Verotuksen tulee olla yksinkertaista, ennakoitavaa ja ennustettavaa. Suomen tulee olla toimintaympäristönä vakaa ja kilpailukykyinen kokonaisuus, jotta yritykset näkevät Suomen houkuttelevana kohteena investoinneille ja teolliselle toiminnalle. Tavoitteiden toteutumiseen voidaan vaikuttaa kannustavalla veropolitiikalla. Suomen yhteisöverokannan ja yritysverojärjestelmän kilpailukykyistä on pidettävä jatkuvasti huolta. Lisäksi teollisesta toiminnasta ympäristölle aiheutuvat rasitteet ovat EU:n ulkopuolisissa maissa usein suurempia kuin Suomessa, joten myös hiilivuotoa tulee ehkäistä tehokkaasti. Teollista tuotantoa Suomessa voidaankin pitää ympäristötekona.

Vastuullisuus

Ilmastonmuutoksen torjunta edellyttää globaaleja toimenpiteitä. Teknologiateollisuuden tavoitteena on kansantalouden kestävä kasvu ja hyvinvointi perustuen yritysten kannattavasti kasvavaan liiketoimintaan ja uudistumiseen. Yritysten taloudellinen tuotto omistajilleen on luonnollinen osa yritysten taloudellista vastuuta, sillä vain se varmistaa toiminnan jatkuvuuden. Teknologiateollisuudessa ymmärretään, että kasvu on toteutettava ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestävällä tavalla.

- Teknologiateollisuuden yritykset tarjoavat kestäviä ratkaisuja ihmisten, ympäristön ja yhteiskunnan tarpeisiin sekä luovat taloudellista arvoa ja yhteiskunnallista vaurautta.
- Teknologiateollisuuden yritysten toiminta ja investoinnit luovat vakaan pohjan hyvinvointiyhteiskunnalle.
- Toimialan taloudelliset vaikutukset kerryttävät verovaroja, luovat työpaikkoja ja lisäävät investointeja kertautuen edelleen muille toimialoille ja kansantalouteen laajemminkin.

Vakaa toimintaympäristö edistää investointeja vähähiilisyteen.

Selkeä ja ennustettava verotus parantaa Suomen ja EU:n toimivuutta ja houkuttelevuutta toimintaympäristönä vähähiilisyteen panostavalle yritystoiminnalle. Verotyökaluilla voidaan vaikuttaa laajasti siihen, millainen toimintaympäristö Suomi ja EU on.

- Hiilineutraalisuuteen pyrkiminen vaatii suuria investointeja. Verotusta tulee kehittää pitkäjänteisesti ja ennustettavasti, koska tempoileva verolainsäädäntö heikentää investointihalukkuutta ja -kyvykkyyttä. Suomelle tulisi saada pitkäaikainen verotuksen tiekartta ennustettavan toimintaympäristön edistämiseksi.
- Veropohja tulee määritellä riittävän yksityiskohtaisesti, jottei ajauduta erilaisiin epävarmuutta aiheuttaviin tulkintoihin tai arvioihin verotuksen kohteista. Epäselvyydet lisäävät veroriitojen mahdollisuutta.
- Uusia pistemäisiä veroja tulee välttää.
- Verotuksesta aiheutuvat hallinnolliset kulut, esimerkiksi yritysten ja Verohallinnon järjestelmä uudistuksista johtuen, eivät saa olla kohtuuttomat suhteessa veroista saatavaan verokertymään.
- Verotuksen tulee aina olla mahdollisimman yksinkertaista, ennakoitavaa ja ennustettavaa.

Digitalisaatio

Digitalisaatio on tärkeä palanen digivihreässä siirtymässä, toimintaympäristön houkuttelevuudessa ja toimivuudessa sekä verotuksen yksinkertaistamisessa. Euroopan komissio on esitellyt kesällä 2020 toimintasuunnitelman veronkierron karsimiseksi sekä verotuksen yksinkertaistamiseksi

(Action Plan to Fight Tax Fraud and Making Taxation Simple and Easy). Sen osana komissio valmistelee toimivampaa digitaalista alv-raportointia sekä vain yhteen maahan alv-rekisteröitymisen mallia EU-alueelle (VAT for Digital Age). Tämä on rakentava ja kannatettava aloite. Direktiiviehdotuksia on lupailtu Q3/2022. Komission tulee ottaa mallia Suomen pitkäjänteisestä työstä verotuksen digitalisoimisessa ja yksinkertaistamisessa. Reaaliaikatalouden edistämisen ja yritys lähtöisyyden tulee olla kantavia periaatteita verotuksen digitalisoinnissa.

- Reaaliaikatalous (RTE) säästää myös luonnonvaroja. Siirtymää kohti reaaliaikataloutta tulee edistää, myös EU-/OECD-tasolla.
- Toimiva, yksinkertainen verotus:
 - Digitalisoidut ja mahdollisesti automatisoidut prosessit sekä verotyökalut
 - Harmonisoitu veroraportointi
 - Säästöt hallinnollisissa kuluissa (yksityinen ja julkinen)
 - Auttaa karsimaan veronkiertoa ja pienentää verovajetta
 - Harmonisoitu veropohjan laskenta (Pilari 2 minimiverotus)

Kansainvälinen yhteistyö

Euroopan unionin on edistettävä hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua myös maailmanlaajuisesti, sillä yhteiset globaalit ja WTO-yhteensopivat pelisäännöt ovat paras tapa varmistaa tasapuoliset kilpailuedellytykset eurooppalaiselle teollisuudelle. Kansainvälisen veromallin tulee olla aina ensisijainen vaihtoehto, koska se synnyttää samanlaiset vaikutukset yritysten kilpailukyvyllä globaalisti (*level playing field*). Suomen tulee olla aktiivisesti mukana kestävässä verotusta koskevassa kansainvälisessä valmistelussa EU:ssa ja OECD:ssä. OECD on asettanut yhdeksi ykköstavoitteekseen kansainvälisen hiilen hinnoittelun edistämisen. Suomen tulee olla mukana uudessa OECD:n Inclusive Forum for Pricing of Carbon työskentelyssä. Mitä laajemmin uutta verosääntelyä sovelletaan, sitä laajemmat positiiviset ympäristövaikutukset saadaan aikaan. Kansainvälinen malli on myös parempi suomalaisyritysten suhteelliselle kilpailukyvyllä.

Kansainvälisen verotuksen uudistuksissa on puolustettava Suomen verotusoikeutta ja suomalaisten yritysten etua

Euroopan pitkäaikainen budjetti ja koronaelvytyspaketti julkaistiin toukokuussa 2020. Siinä komissio ehdottaa EU:lle omaa verotusoikeutta mm. 25 % päästökaupan sekä 75 % hiilirajamekanismin tuloista ehdotetaan ohjattavaksi suoraan EU:n budjettiin, jäsenvaltioiden budjettien sijaan. Tämä tulee huomioida kansallisessa valmistelussa ja EU-vaikuttamisessa.

Ympäristöveroilla ja -maksuilla tavoitellaan ohjaamista vähähiilisempään toimintaan. Siten esimerkiksi hiilidioksidipäästöihin perustuvan veron ja maksun tuoton tulee onnistuessaan pienentyä (vähemmän päästöjä = vähemmän verotuloja). Tavoite tehdä EU-sääntelyä budjetin paikkaamiseksi ei ennusta toimivaa lainsäädäntöä vähähiilisyteen kannustamiseksi. Siksi valmistelu tulee tehdä ensisijaisesti ympäristönäkökulmasta.

- Lähtökohtana tulee olla, etteivät muutokset suhteettomasti lisää Suomen maksutaakkaa tai aiheuta muuten kohtuuttomia lisäkustannuksia Suomen kansantaloudelle ja talouden toimijoille.
- Pidämme myös tärkeänä, että omia varoja ja verotusta koskeva päätöksenteko kuuluu jatkossakin kaikille jäsenvaltioille.
- Teknologiateollisuus suhtautuu lähtökohtaisesti varauksellisesti EU:lle kaavailtuun omaan verotusoikeuteen, koska EU-tason verot vievät väistämättä tilaa kansalliselta veropolitiikalta.

EU:n komissio ja parlamentti ovat ehdottaneet määräenemmistöpäätöksiin siirtymistä veroasioissa, yksimielisyysvaatimuksen sijaan. Varsinkin ympäristöverotuksen osalta paine on ollut suurta. Tällöin pienillä jäsenmailla ei olisi entisen kaltaista vaikuttamismahdollisuutta verotuksen osalta, joka tähän saakka on ollut kansallisen päätöksenteon alainen asia. Verotuloilla katetaan kunkin jäsenmaan tärkeimpiä toimintoja, joten on tärkeää säilyttää jäsenmaiden vaikutusvalta oman hyvinvointivaltionsa rahoitukseen. Määräenemmistöpäätöksentekoon verotuksessa ei tule siirtyä. Tärkeimmissä asioissa, kuten kestävässä verotuksessa, yksimielinen päätös on saavutettavissa.

EU:n uudet omat varat: Hiilidioksidikustannusten rajamekanismi valituille aloille (Carbon Border Adjustment Mechanism CBAM)

Komission ehdotuksen mukaan hiilirajamekanismi pantaisiin toimeen EU:n päästökauppajärjestelmästä erillisenä, mutta sitä peilaavana päästöoikeussertifikaattien kaupan perustavana järjestelmänä. Päästösertifikaatin hinta on tarkoitus asettaa jäljittelemään EU:n päästöoikeuden hintaa. Mekanismi astuisi voimaan vuoden 2023 alussa, mutta maksuja alettaisiin kerätä vasta vuonna 2026. Hiilirajamekanismi koskisi viittä sektoria: sementti, teräs ja rauta, alumiini, lannoitteet ja sähkö.

Hiilirajamekanismin hyötyjä hiilivuoden ehkäisyyn ja toisaalta mekanismin aiheuttamia kielteisiä kilpailukykyvaikutuksia EU-viennille on vaikea arvioida luotettavasti. Komission arvion mukaan hiilirajamekanismi tuottaisi vuosittain tuloja yhteensä noin 1,8 MRD€ euroa. Suomen osuus hiilirajamekanismin tuloista olisi karkeasti arvioiden keskimäärin vuosittain noin 40-50 M€, joka johtuu suurimmaksi osaksi sähkösektorin mukaan ottamisesta. Ilman sähkön tuontia Suomen osuus olisi reilut 10 M€. Valtioneuvoston U-kirjelmässä EU:n uusien omien varojen mallista on arvioitu Suomen osuudeksi hiilirajamekanismin osalta ilman sähkön tuontia reilut 10 M€. Korkeammalla, reilun 80 euron CO₂-päästöoikeussertifikaatin hinnalla laskettuna kustannus kohoaisi noin 15 M€, mikä tulee ottaa huomioon arvioitaessa Suomelle ehdotuksista kokonaisuutena aiheutuvaa maksutaakkaa.

EU:n rahoitusjärjestelmän jatkokehittämisen, mukaan lukien uusien omien varojen kuten hiilirajamekanismin avulla saatavien tulojen mukaanoton, lähtökohtana tuleekin olla, etteivät järjestelmään tehtävät muutokset suhteettomasti lisää Suomen maksutaakkaa tai aiheuta muuten kohtuuttomia lisäkustannuksia Suomen kansantaloudelle ja talouden toimijoille.

EU:n uudet omat varat: Päästökauppajärjestelmä ja sen laajennus

EU:ssa päästöoikeuksien nouseva hinta ohjaa päästökauppasektoria tehokkaasti ja nopeasti päästöjen vähentämiseen. Hiilidioksidipäästöjen vähentämistä voidaan tehokkaimmin nopeuttaa nostamalla päästökaton kiristämisen prosenttilukua nykyisestä 2,2 %/vuosi sekä muokkaamalla taakanjakoa rakennusten erillislämmityksen osalta. Pällekkäisiä, ristiriitaisia ohjauskeinoja tulee välttää. Energiaverotuksen tulee olla synkronoitu päästökauppajärjestelmän kanssa siten, ettei päästökaupan piirissä olevilta hyödykkeiltä peritä hiilidioksidiveroa.

Suomalaisen vientiteollisuuden kilpailuasemaan vaikuttaa eniten juuri päästöoikeuksien hinnan muutos. Suuri vaikutus on epäsuorilla kustannuksilla eli päästöoikeuksien hinnan siirtymisellä sähkön hintaan. Nykyisen päästökauppajärjestelmän johdosta EU:n energiaintensiiviselle teollisuudelle tulee noin 10 MRD€ lisäkustannus vuosittain. Vastaavaa rasietta ei ole useimmilla EU:n ulkopuolisilla kilpailijoilla. Suomalaisen prosessiteollisuuden päästöt ovat pienempiä kuin Euroopassa keskimäärin, mutta meillä sähköintensiivisyys on puolestaan korkeampi. Tämän seurauksena korkeampi päästöoikeuden hinta nostaa suomalaisen teollisuuden kustannuksia

enemmän kuin eurooppalaisten kilpailijoiden. Tämä taas heikentää teollisuuden kannattavuutta ja yritysten kykyä investoida puhtaaseen teknologiaan. Voimakkaasti nouseva päästöoikeuden hinta saattaa johtavaa tuotannon siirtymiseen osittain EU:n ulkopuolelle joko siten, että olemassa olevia tuotantolaitoksia suljetaan EU:ssa ja siirretään EU:n ulkopuolelle tai siten, että EU:n ulkopuolella rakennetaan uutta tuotantokapasiteettia tuottamaan tuotteita myös EU:n markkinoille (=hiilivuoto). Tämä siitä huolimatta, että EU:n teollisuuden ominaispäästöt ovat jo nyt pienempiä kuin muualla maailmassa keskimäärin.

Uusien mallien käyttöönoton yhteydessä tulee aina huomioida Suomen ja suomalaisyritysten kilpailukykyisyyden ylläpito. Siksi emme kannata päästökauppajärjestelmän laajentamista tie- ja meriliikenteeseen, koska voisi nostaa suomalaisyritysten logistiikkakuluja kohtuuttomasti. Päästökauppajärjestelmää voidaan harkita laajennettavaksi koskemaan erillislämmitetyjä rakennuksia ja jätteenpolttua.

Päästökaupan osalta Suomen päästökauppatulot olivat 409 M€ vuonna 2021 (päästöoikeuden keskihinta oli 54 €/t CO₂). Alustavan arvion mukaan Suomen päästökauppatuloista siirrettäisiin omana varana EU-budjettiin noin 175 milj. euroa keskimäärin vuosittain ajanjaksolla 2026-2030, jolloin Suomen maksuosuus olisi noin 1,4 %. Valtioneuvoston U-kirjelmässä EU:n uusien omien varojen mallista on aivan oikein tunnustettu myös päästöoikeuksien hinnan voimakas nousu ja arvioitu, että jos hinta nousisi vuosina 2026-2030 keskimäärin 80-100 euron tasolle, nousisivat kerätyt tulot vastaavasti karkeasti arvioiden 18-23 MRD€ tasolle, josta Suomen osuus olisi noin 250-320 M€.

Teknologiateollisuus yhtyy valtioneuvoston kirjelmässä esitettyihin laskemiin ja arvioon siitä, että kokonaisuus kirjelmässä käytetyllä päästökaupan parametreilla on Suomelle edullinen. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että valtaosa EU:n päästökaupan uusista omista varoista kerättäisiin tieliikenteen ja rakennusten erillislämmityksestä saatavien uusien päästökauppatulojen kautta. Suurimmat taloudelliset hyödyt realisoituisivat Suomen EU-maksun näkökulmasta vasta vuodesta 2026 alkaen, kun myös uusi tieliikenteen ja rakennusten päästökauppa tuottaisi tuloja myös EU-budjettiin.

Yhteenvedona voidaan todeta:

- EU:ssa päästöoikeuksien nouseva hinta ohjaa päästökauppasektoria tehokkaasti ja nopeasti päästöjen vähentämiseen. Euroopan unionin on edistettävä hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua myös maailmanlaajuisesti, sillä yhteiset globaalit ja WTO-yhteensopivat pelisäännöt ovat paras tapa varmistaa tasapuoliset kilpailuedellytykset eurooppalaiselle teollisuudelle.
- Päästökauppajärjestelmää voidaan harkita laajennettavaksi koskemaan erillislämmitetyjä rakennuksia ja jätteenpolttua.
- Liikennesektorilla hiilidioksidipäästöjen vähentämisen rajakustannukset ovat huomattavasti korkeampia kuin esimerkiksi energiantuotannossa ja energiaintensiivisessä teollisuudessa. Siksi emme kannata liikennepolttoaineiden ottamista EU:n päästökaupan piiriin. Liikenteessä tärkeimmät ohjauskeinot ovat biopolttoaineiden sekoitusvelvoite ja kansalliset liikennepolttoaineiden verot.
- Emme kannata päästökauppajärjestelmän laajentamista tie- ja meriliikenteeseen, koska voisi nostaa suomalaisyritysten logistiikkakuluja kohtuuttomasti. Merenkulun kilpailukyky on eurooppalaiselle teollisuudelle elintärkeä. Kaikki päätökset merenkulun hiilidioksidipäästöjen hinnoittelussa on tehtävä kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n piirissä ja globaalisti kattavasti.
- Päästökauppatulojen ohjaaminen vähähiiliteknologioiden kehittämiseen ja innovaatioihin on kannatettavaa. On kuitenkin huolehdittava siitä, että varsinaisilta päästökauppa-aloilta eli

teollisuudelta kerätyt päästökauppatulot ohjautuvat ensisijaisesti niitä toimialoja, joilta varat on kerätty.

- Jäsenvaltioille on varmistettava riittävät varat kansallisesti toteutettaviin päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensatiotoimiin, kuten Suomessa käyttöönotettavaan energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen.

Lisätietoja:

Maria Volanen

Johtava asiantuntija, veropolitiikka

+358 40 5323 744

maria.volanen@teknologiateollisuus.fi

Helena Soimakallio

Johtaja, kestävä kehitys

helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi

Vera Saavalainen

Analyytikko

vera.saavalainen@teknologiateollisuus.fi